

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenåлма

Vår dato:

30.07.2020

Vår ref:

2020/3982

Deres dato:

29.07.2020

Deres ref:

Grong kommune

Postboks 162

7871 GRONG

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marte Synnøve Lilleeng, 74168224

Avslag på søknad om forlengelse av skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Grong og Høylandet kommuner

Fylkesmannen i Trøndelag avslår søknad om forlengelse av skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Grong og Høylandet kommuner. Grong kommune v/Kyrre Helstad søkte muntlig onsdag 29. juli 2020 kl. 10:27, og med skriftlig søknad på e-post senere samme dag om forlengelse av skadefellingstillatelse på en bjørn. Den pågående tillatelsen var gyldig fra 22. juli til 29. juli kl. 12:00. Bakgrunnen for søknaden var skadebildet tidligere i beitesesongen og at det er påvist to skadevoldere ved DNA-analyser. Det er tidligere gitt skadefellingstillatelser på to bjørner i området, hvorav en voksen hannbjørn ble felt 12. juli og en voksen binne ble felt 17. juli.

De siste registrerte skadene fra bjørn på sau i området har antatt skadedato 22. juli, altså 7 dager før søknad om forlengelse av skadefellingstillatelsen. Med bakgrunn i at det ikke foreligger nyere skader til bjørn i området, avslår Fylkesmannen søknaden om skadefelling av en bjørn. Avslaget ble formidlet muntlig onsdag den 29. juli 2020 kl. 11:12. Dette er et skriftlig svar på både den muntlige og skriftlige søknaden. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Søknad

Viser til muntlig søknad fra Grong og Høylandet kommuner v/Kyrre Helstad onsdag den 29. juli 2020, samt skriftlig søknad senere samme dag, der det søkes om forlengelse av pågående skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Grong og Høylandet kommuner. Denne tillatelsen var gyldig til 29. juli kl. 12:00, se øvrige detaljer i vedtaket datert 22. juli 2020 her:

<https://www.miljovedtak.no/VedtakS%C3%B8k/VisSak?SakId=41885>. Søknaden begrunnes med skadehistorikken i området denne sesongen og at det er funnet DNA fra to skadevoldere. Omsøkt område er det samme som i vedtak av 22. juli, altså «i de deler av Grong og Høylandet kommuner som er avgrenset av E6 mot øst, Grong kommunes grense mot Namsskogan i nord, Fv 775 i sørvest og Fv 17 mot vest og i rett linje østover fra Kjølstad og til grensa mellom Grong, Høylandet og Namsskogan.».

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"*

Miljødirektoratet har i brev av 29. mai 2020 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt fem brunbjørner. Denne kvoten gjelder fra 1. juni til og med 15. oktober 2020. Det er felt to bjørner etter at direktoratet fattet sitt vedtak, slik at kvoten pr. dags dato er tre bjørner.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 29. mai 2020 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6–8. Når det gjelder vurderinger opp mot naturmangfoldlovens § 5 vises det til forannevnte brev fra direktoratet. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Bestanden av bjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørner som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1808 - 2020 ble det mest sannsynlig født syv bjørnekull i Norge i 2019. Med et beregnet antall ynglinger på 1,9 i 2019 for region 6, viser rapporten at antall beregnede ynglinger av bjørn for region 6 er uendret fra 2018 til 2019. Bestandsrapportene fra perioden 2010-2019 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, men under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 34 individer av bjørn i regionen i 2019, 22 hanndyr og 12 binner, noe som er to dyr mer enn i 2018. Legger vi DNA- dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært nedadgående fra 2015 og frem til i 2019: (2019: 35,3 %, 2018: 37 %, 2017: 38,7 %, 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2013: 34,3 %, 2011: 30,8 %, og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden nå i 2020 ligger under det fastsatte måltallet i rovviltforliket på 40 %.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget har det i 2020 blitt foretatt i underkant av 30 hastedanalyser av DNA-prøver fra bjørn innsamlet Grong, Høylandet og Namsskogan kommuner, vest for E6. 15 av disse har vist treff på individnivå. Ved tidspunkt for KLDs innvilgelse av to skadefellingstillatelser 2. juli var følgende hannbjørner identifisert ved DNA: NT 154, NT159 og Z15-532. Sistnevnte er en voksen hannbjørn, de to andre er unge hannbjørner, avkom av NT46. Ingen av DNA-analysene påviste binne(r). Den 12. juli ble hannbjørn Z15-532 felt i skadefelling. Videre ble binne NT46 felt i skadefelling den 17. juli. NT46 har vært registrert vest for forvaltningsområdet for bjørn deler av året i mange år, men var ikke registrert med DNA utenfor forvaltningsområdet i 2020. Med bakgrunn i disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt og at føre-var-prinsippet jf. § 9 derfor kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2020 er det så langt ikke registrert annen avgang av bjørner i region 6 enn de to felt på skadefelling. I sammenheng med årets skadefelling av bjørn i Sverige ble det gjort et omfattende uttak av bjørn i grenseområdene mot Norge. Uttaket i Sverige kan påvirke bestandssituasjonen i Norge. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. I og med at den samlede belastningen er vurdert ved fastsettelse av kvote, jf. Miljødirektoratets vedtak datert 29. mai d.å., tillegges naturmangfoldloven § 10 mindre vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder avslag av søknad om skadefelling av en bjørn i deler av Namsos kommune, og Fylkesmannen anser ikke §§ 11 og 12 som relevant i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Det omsøkte området for skadefellingstillatelse vest for E6 og er således i sin helhet utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn i region 6. Ved tidspunkt for søknad om forlengelse av skadefellingstillatelse var det av SNO dokumentert til sammen 33 sau drept av bjørn i Grong, og Høylandet kommuner øst for Fv775 og Fv17. Første kadaver har antatt skadedato 7. juni, og siste kadaver har antatt skadedato 22. juli. Etter at NT46 ble felt i Grong kommune 17. juli, er det påvist fem kadaver tatt av bjørn med skadedato fra 18. juli til 22. juli, ett i Grong og fire i Høylandet kommune.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

a) Områdets betydning som beitemark

I det aktuelle skadeområdet slippes sau fra tre besetninger, hvorav to av dem har hatt dokumenterte skader forvoldt av bjørn beitesesongen 2020. De tre besetningene slipper til sammen ca. 1600 sau/lam på utmarksbeite. Området ligger innenfor reinbeiteområdet til Vestre Namdal reinbeitedistrikt, men det er ikke dokumenterte skader forvoldt av bjørn på rein. Området må ansees som svært viktige beiteområder.

b) Skadenes omfang og utvikling

Skadeomfanget er forholdsvis omfattende ved søknadstidspunktet (33 kadaver). Det er felt to voksne bjørner, men det er påvist fem skader på sau fra bjørn også etter dette. DNA-analyser fra både felte og antatt fortsatt levende bjørner i området tilsier at det har vært minst 4 ulike bjørneindivider i området i 2020. De to påviste bjørnene som ikke er felt (NT154 og NT159) er avkom av binne NT46. Hennes tredje avkom, NT160, er ikke registrert etter 22.april 2020 og det er derfor usikkert hvor denne befinner seg i dag. Antall antatte bjørner i området, samt nye skader etter to skadefellinger tilsier at skadesituasjonen kan vedvare. Imidlertid er det ikke påvist skader fra bjørn på sau etter 22. juli. Skadesituasjonen kan derfor ikke sies å være pågående.

c) Potensialet for fremtidige skader

Uttaket av to bjørner tidligere i juli gir grunn til å tro at potensialet for skader er redusert. Likevel tyder DNA-funn, de nye skadene og fotodokumentasjon fra 19. juli på at det er sannsynlig at to unge hannbjørner fortsatt kan være i beiteområdet, noe som vil utgjøre et stort potensial for fremtidige skader sett i lys av at området anses som et svært viktig beiteområde for sau.

d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En av besetningene innen omsøkt område er med i et utprøvningsprosjekt av nye LoRaWan radiobjeller, noe som letter tilsynet og forhåpentligvis letter sankingen når den tid kommer. De to andre besetningene har tidlig nedsinking fra 5. august.

Videre vurderinger

Roviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg imidlertid i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene. Det er i det omsøkte

fellingsområdet ikke gjort observasjoner eller sporfunn av binne med unger, og DNA-prøvene som er analysert fra området i 2020 stammer fra tre forskjellige hannbjørner, samt en binne som nå er død.

Fylkesmannen vurderer skadeomfanget som relativt omfattende, men at skadepotensialet er redusert etter at to bjørner ble felt i skadefelling. Imidlertid er det påvist skader fra bjørn etter dette, og sett i lys av antallet sau på beite i området er skadepotensialet fortsatt stort. Likevel kan ikke skadesituasjonen sies å være pågående, siste kadaver er antatt drept sju dager forut for søknad om forlengelse.

Fylkesmannens konklusjon

Ved tidspunkt for søknad var det funnet fem sau/lam dokumentert tatt av bjørn etter at siste bjørn ble skutt i skadefelling 17. juli. Området hvor kadaverfunnene er gjort ligger i sin helhet utenfor det området som rovviltnemnda i region 6 har vedtatt skal være forvaltningsområdet for bjørn. Området har tradisjonelt hatt store tap av sau særlig til bjørn, men også andre rovviltarter. Skadepotensialet er stort som følge av mange sau på beite i området, men Fylkesmannen finner ikke at skadesituasjonen kan sies å være pågående.

Som en følge av disse vurderinger kan Fylkesmannen ikke se at kravet i rovviltforskriften § 9 til skadenes utvikling er oppfylt ved tidspunkt for søknad. Fylkesmannen finner at søknad om forlengelse av skadefelling skal avslås.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel i *lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9* har Fylkesmannen i Trøndelag fattet følgende vedtak:

Fylkesmannen avslår Grong kommunes søknad om forlengelse av skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Grong og Høylandet kommuner.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, 7734 Steinkjer innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Marte Synnøve Lilleeng
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Høylandet kommune	Vargeia 1	7877	HØYLANDET
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Kyrre Helstad			